

семінарах один студент відповідає або дискутує з викладачем, а інші, в переважній більшості, готують слідуючі питання. На практичних заняттях, як правило, всі студенти вирішують одне і те ж завдання. Користі студенту від такої форми занять досить мало. Студенти повинні самостійно вивчати основні питання курсу.

Засвоєння програмного матеріалу кожним студентом повинно контролюватися викладачем *в усній формі*, шляхом проведення індивідуальних і/або групових занять у вигляді дискусій, диспутів, діалогів тощо. Кількість студентів у групі не повинно перевищувати 5—7 осіб.

Даний порядок не виключає проведення модульного контролю. Більш того, поєднання усної і письмової форм контролю забезпечить більш об'єктивну оцінку знань студента по даному курсу.

При такому підході відпадає необхідність в такій формі самостійної роботи, як курсова робота.

Запропонований порядок, на мій погляд, значно активізує всі сторони навчального процесу.

Л. І. Хіль, асистент кафедри обліку в бюджетних і кредитних установах та економічного аналізу

УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА МЕТОДИКИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ

Основними компонентами якісної підготовки фахівців з економічних питань є зміст навчальних програм, форми і методи організації навчального процесу. Якщо перше питання залежить, в основному, від провідних спеціалістів вузів, то останнє – від викладачів, які проводять практичні заняття, та залишається досить неврегульованим. Пропонується запровадити наступні принципи організації навчального процесу, що стосуються проведення практичних/семінарських занять:

1. вільне відвідування практичних/семінарських занять;
2. проведенню практичного заняття має передувати міні-лекція, що розставляє акценти на ключових моментах теоретичного матеріалу;
3. забезпечення прозорості та уніфікації процесу оцінювання поточної успішності студента.

Для розуміння цих положень можна зробити такі пояснення.

1. Такий підхід дає можливість розширення організації самостійної роботи студента. Мотивацією відвідування аудиторного заняття має бути звернення до викладача за роз'ясненнями, і це

не може носити примусовий характер. Тільки так викладач може відчувати недоробки у навчальній роботі і змушений буде переглянути організаційні або методичні питання у навчанні студентів.

На практиці слід розробити таку методичку оцінювання поточної успішності студента, щоб виставлення мінімальної позитивної оцінки не залежало від відвідування практичних/семінарських занять (певну кількість балів можна було б набрати за підсумком модульного контролю та виконання завдань з самостійної роботи).

2. Дуже добре, коли серії практичних занять передують семінарське заняття. Але за браком часу така форма організації навчального процесу або неможлива зовсім, або не використовується із-за хронічного небажання студентів готуватися до занять. Тоді на допомогу має прийти міні-лекція. Така форма організації аудиторної роботи запобігає накопиченню незасвоєного студентом матеріалу, усуває розбіжності у визначенні дефініцій, формул і т. п., що виявлені під час підготовки до практичного заняття.

Міні-лекцію можна замінити на експрес-опитування, також й у вигляді тестування на 5—10 хвилин, що дає змогу отримання студентом оцінки без урахування оцінки за роботу на самому практичному занятті.

3. Запропонована нижче методика оцінювання поточної успішності студента має ґрунтуватися на таких правилах:

а) оцінка не має виставлятися за просте відвідування аудиторного заняття;

б) індивідуальна робота студента має оцінюватися і враховуватися поза межами оцінки контролю поточної успішності.

Якщо перше правило зрозуміло, то друге має бути роз'яснено. Оцінка за виконання індивідуального завдання додається до суми балів поточного контролю і призначається для підвищення підсумкової кількості балів тих студентів, які хочуть покращити результат своєї роботи на протязі семестру. Індивідуальна робота не має, на моє переконання, обтяжувати роботу студентів, які добре навчалися впродовж семестру, тому не може носити обов'язковий характер.

Індивідуально-консультаційна робота викладача зі студентом не має оцінюватися, а лише сприяє опануванню студентом певного матеріалу, якщо він не може це зробити в інший спосіб (наприклад, на практичному/семінарському занятті).

Як відомо, підсумкова оцінка контролю поточної успішності студента складається з трьох складових: систематичність та активність роботи, виконання письмових робіт та завдань самостійної роботи студента (СРС), модульна контрольна робота. Якщо помножити це на кількість модулів, то отримуємо 100 балів.

Хотілося б поділитися досвідом визначення «ціни» кожного з трьох видів контролю. Маючи на руках розклад занять, можна визначити кількість аудиторних занять за семестр. Слід відкинути заняття, заплановані для модульного контролю. Наприклад, у семестрі заплановано 16 занять. З них 2 випадає на модульний контроль. Залишається 14 занять, які розподіляються між двома модулями.

Щодо оцінки за одне аудиторне заняття, то вона визначається наступним чином. Від 100 балів віднімаємо заздалегідь узгоджену з керівником курсу або прийняту на засіданні кафедри суму балів за модульний контроль. Якщо семестр розподіляється на два модулі, то вираховувати слід 40 балів (один модульний контроль = 20 бал.). Після цього залишкова сума розподіляється порівну (для зручності) між двома видами контролю, що залишилися: по 30 балів на кожний. Отже, якщо розподілити 30 балів за систематичність та активність роботи студента, то кожне з 14 занять буде оцінюватися у 2 бали ($14 \times 2 = 28$ бал.). Бракує 2 бали, які можна запропонувати отримати будь-яким чином (наприклад, написати тест на 5—10 хвилин).

Для того, щоб кожний студент на кожному занятті мав отримати 2 бали, навіть коли він не підготувався до практичного заняття, мною використовується така форма перевірки знань як тест, розрахований на 10 хвилин. Якщо студент написав позитивно тест і активно працював на занятті, він отримає подвійну кількість балів за одне заняття. Таким чином надається змога студентові збалансувати оцінку за пропущене (за якихось обставин) заняття.

У разі невідвідування практичних занять взагалі, студент має змогу отримати понад 50 балів за дві модульні контрольні роботи та СРС (40 та 30 балів відповідно). Але в цьому разі проведення модульного контролю має бути обов'язковим, оскільки викликає питання щодо самостійності виконання письмового завдання студентом.

Ю. А. Хоптинський, канд. екон. наук, доцент
кафедри обліку базової підготовки

ДІЛОВІ ІГРИ — СКЛADOVA АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

На протязі останніх п'яти років у нашому університеті було здійснено ряд послідовних, цілеспрямованих кроків щодо власної розробки та запровадження сучасних освітніх технологій, у т. ч. тренінгових методів навчання. Так, зокрема, на виконання Ухвали Вченої ради від 25.03.2004 р. «Про впровадження тренінгових